

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СУД З ПРАВ ЛЮДИНИ

П'ЯТА СЕКЦІЯ

**СПРАВА «МАЙСТЕР ПРОТИ УКРАЇНИ»
CASE OF MAYSTER v. UKRAINE**

(Заява № 18951/04)

РІШЕННЯ

СТРАСБУРГ

9 грудня 2010 року

Рішення є остаточним, але може підлягати редакційним виправленням.

У справі «Майстер проти України»

Європейський суд з прав людини (п'ята секція), засідаючи комітетом, до складу якого увійшли:

Райт Маруст (Rait Maruste), *Голова,*

Миряна Лазарова-Трайковська (Mirjana Lazarova Trajkovska),

Здравка Калайджиева (Zdravka Kalaydjieva), *судді,*

та Стівен Філліпс (Stephen Phillips), *заступник Секретаря секції,*

після обговорення за зачиненими дверима 16 листопада 2010 року постановляє таке рішення, що було ухвалене у той день:

ПРОЦЕДУРА

1. Справу було розпочато за заявою (№ 18951/04), яку 5 квітня 2004 року подав до Суду проти України на підставі статті 34 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі — Конвенція) громадянин України пан Григорій Іванович Майстер (далі — заявник).

2. Уряд України (далі — Уряд) представляв його Уповноважений — пан Ю. Зайцев.

3. 12 травня 2009 року Суд вирішив повідомити про заяву Уряд. Відповідно до Протоколу № 14 заяву було передано на розгляд комітету у складі трьох суддів.

ФАКТИ**ОБСТАВИНИ СПРАВИ**

4. Заявник є громадянином України, народився у 1948 році та проживає у м. Вінниці.

А. Провадження щодо поновлення на посаді

5. 20 травня 1997 року заявник був звільнений з посади директора заводу медичних препаратів підприємства приватної форми власності «В.».

6. В травні 1997 року він звернувся до Ленінського районного суду м. Вінниці (далі — Ленінський суд) з позовом до підприємства «В.» — власника заводу медичних препаратів, вимагаючи поновлення на посаді, виплати грошової компенсації за вимушений прогул з моменту звільнення до поновлення на посаді, стягнення судових витрат та винагороду за втрату робочого часу.

7. 17 квітня 2001 року Житомирський обласний суд (далі — обласний суд), після проведення декількох судових засідань у справі, затвердив мирову угоду між заявником та підприємством «В.», відповідно до якої «В.» зобов'язувалось поновити заявника на посаді та сплатити йому суми, які він вимагав.

8. Підприємство «В.» виплатило заявнику суму відповідно до мирової угоди. 17 квітня 2001 року заявника поновили на посаді, але 18 квітня 2001 року було видано наказ про скорочення посади директора у зв'язку зі скороченням чисельності штату. 19 квітня 2001 року підприємство «В.» звільнило заявника починаючи з 20 квітня 2001 року.

9. 14 травня 2001 року за клопотанням заявника обласний суд видав виконавчий лист на виконання ухвали від 17 квітня 2001 року. Заявник подав виконавчий лист до відділу державної виконавчої служби Замостянського районного управління юстиції м. Вінниці (далі — державна виконавча служба).

10. 7 серпня 2001 року виконавче провадження на ухвалу обласного суду було закінчено. 7 вересня 2001 року Ленінський суд скасував постанову про закінчення виконавчого провадження, відзначивши, що ухвала, про яку йдеться, була виконана лише частково, тому що заявник фактично не був допущений до виконання своїх обов'язків.

11. 9 серпня 2002 року, 8 липня і 20 серпня 2003 року та 12 серпня 2005 року, відповідно, Ленінський суд скасовував постанову про закінчення виконавчого провадження та зобов'язував державну виконавчу службу виконати ухвалу від 17 квітня 2001 року.

12. 17 лютого та 26 квітня 2004 року районний та обласний суд, відповідно, вказували державній виконавчій службі, що ухвала від 17 квітня 2001 року залишається невиконаною.

13. 14 червня 2004 року обласний суд видав дублікат виконавчого листа. 16 липня 2004 року суд звернув увагу державної виконавчої служби на невиконання ухвали.

14. За твердженням заявника, ухвала залишається не виконаною.

В. Перше провадження щодо державної виконавчої служби

15. 16 липня 2002 року заявник звернувся до Ленінського суду з позовом до державної виконавчої служби, скаржачись на невиконання ухвали від 17 квітня 2001 року та вимагаючи відшкодування моральної шкоди.

16. Рішенням від 28 жовтня 2002 року Ленінський суд зобов'язав сплатити заявнику відшкодування та виконати ухвалу від 17 квітня 2001 року.

17. 18 березня 2003 року за скаргою державної виконавчої служби той самий суд скасував вищезазначене рішення у зв'язку з нововиявленими обставинами.

18. Двома окремими ухвалами від 23 жовтня 2003 року суд закрив виконавче провадження у справі, залишивши вимоги заявника щодо відшкодування без розгляду. Заявник оскаржив першу ухвалу.

19. 2 грудня 2003 року апеляційний суд Вінницької області (далі – апеляційний суд) залишив ухвалу без змін. Заявник подав касаційну скаргу.

20. 27 вересня 2005 року Верховний Суд України направив справу до Вищого Адміністративного Суду України, який 25 липня 2007 року повернув справу до Верховного Суду України за підсудністю. За твердженням Уряду, 13 серпня 2007 року справу було направлено до апеляційного суду Львівської області відповідно до нової процедури касаційного розгляду.

21. 8 січня 2008 року апеляційний суд Львівської області, діючи як суд касаційної інстанції, скасував ухвалу від 2 грудня 2003 року, зазначивши, що суд нижчої інстанції неправильно застосував закон, та повернув справу до апеляційного суду.

22. Як стверджував Уряду 19 березня 2008 року апеляційний суд залишив без змін ухвалу Ленінського суду від 23 жовтня 2003 року. Заявник не заперечив проти цього твердження та не надав Суду інформації про будь-які подальші скарги.

С. Друге провадження щодо державної виконавчої служби

23. 29 грудня 2004 року заявник звернувся до Ленінського суду з позовом до державної виконавчої служби, оскаржуючи відмову у відкритті виконавчого провадження щодо рішення, постановленого на його користь у невизначену дату.

24. 8 лютого 2005 року суд залишив без розгляду позовні вимоги заявника, зазначивши, що розгляд цього питання належить до компетенції апеляційного суду.

25. 24 лютого 2005 року апеляційний суд, встановивши, що позовні вимоги заявника не належать до його компетенції, залишив їх без розгляду.

26. 23 жовтня 2007 року апеляційний суд Львівської області, діючи як суд касаційної інстанції, залишив це рішення без змін.

Д. Провадження щодо стягнення заборгованості із заробітної плати

27. У березні 2003 року заявник звернувся до апеляційного суду Житомирської області з позовом до підприємства «В.», вимагаючи

стягнення заборгованості із заробітної плати за період з 19 червня 2001 року до 1 березня 2003 року.

28. 7 липня 2002 року суд відмовив у задоволенні позовних вимог заявника як необґрунтованих.

29. 4 грудня 2003 року Верховний Суд України залишив це рішення без змін.

Е. Кримінальне провадження

30. 3 вересня 2002 року заявник неодноразово вимагав порушити кримінальну справу щодо керівників підприємства «В.», які, як стверджував заявник, частково несли відповідальність за невиконання ухвали від 17 квітня 2001 року.

31. Кримінальне провадження було порушено, потім закрито, а потім знову неодноразово порушено після подання заявником скарг до судів. Так, останній раз, 25 березня 2009 року, Ленінський суд скасував постанову прокурора про закриття кримінальної справи. Листом від 17 квітня 2009 року заявник повідомив Суд, що слідство ще тривало в прокуратурі, але його не було визнано потерпілим.

ПРАВО

I. СТВЕРДЖУВАНЕ ПОРУШЕННЯ ПУНКТУ 1 СТАТТІ 6 КОНВЕНЦІЇ

32. Заявник скаржився на надмірну тривалість першого провадження щодо державної виконавчої служби. Він посилався на пункт 1 статті 6 Конвенції, який у відповідній частині передбачає таке:

«Кожен має право на ... розгляд його справи упродовж розумного строку ... судом ..., який вирішить спір щодо його прав та обов'язків цивільного характеру».

А. Прийнятність

33. Суд зазначає, що ця скарга не є явно необґрунтованою у розумінні пункту 3 статті 35 Конвенції. Також Суд зазначає, що вона не є непринятною з будь-яких інших підстав. Отже, вона має бути визнана прийнятною.

В. Суть

34. Суд нагадує, що розумність тривалості провадження повинна визначатися у світлі відповідних обставин справи та з огляду на такі критерії: складність справи, поведінка заявника та відповідних органів державної влади, а також важливість предмета спору для заявника (див., серед багатьох інших джерел, рішення у справі «Фрідлендер проти Франції» (*Frydlender v. France*), [ВП], заява № 30979/96, п. 43, *ЕСНР* 2000-VII).

1. Період, який має бути взято до уваги

35. Суд зазначає, що провадження, про яке йдеться, розпочалося 17 липня 2002 року.

36. Уряд стверджував, що провадження закінчилося 23 жовтня 2003 року постановленням відповідної ухвали судом.

37. Суд вважає, що розгляд позову заявника було фактично завершено 19 березня 2008 року, коли він оскаржив одне з рішень суду від 23 жовтня 2003 року, і провадження тривало до ухвалення апеляційним судом рішення від 19 березня 2008 року. Таким чином, загальна тривалість провадження у справі складала п'ять років та вісім місяців у судах трьох інстанцій.

38. Однак Суд вважає за належне брати до уваги тільки період, коли справа розглядалась у судах (див., *mutatis mutandis*, рішення від 1 лютого 2007 року у справі «Головко проти України» (*Golovko v. Ukraine*), заява № 39161/02, п. 49). Якщо вилучити період між ухваленням остаточного рішення та його скасуванням за нововиявленими обставинами, то тривалість провадження складала п'ять років та три місяці.

2. Розумність тривалості провадження у національних судах

39. Суд вважає, що предмет спору був важливим для заявника як у професійному, так і в економічному сенсі. Однак Суд не вважає жодних підстав для національних судів невідкладно розглядати справу заявника *vis-a-vis* інших справ, принаймні з квітня 2001 року, коли посаду заявника було скорочено, а його вимоги щодо заробітної плати та інших сум були після цього спірними.

40. Суд також вважає, що предмет спору не був складним, і заявник своєю поведінкою не сприяв збільшенню тривалості провадження.

41. Суд зазначає, що значні затримки у провадженні головним чином відбулися під час розгляду касаційної скарги заявника. Ця процедура тривала більше чотирьох років, протягом яких підсудність скарги змінювалась двічі (див. п. 20 вище).

42. Суд уже встановлював порушення пункту 1 статті 6 Конвенції у справах, які порушують питання, подібні до тих, що розглядаються

у цій справі (див. зазначене вище рішення у справі «Фрідлендер проти Франції» (*Frydlender v. France*)).

43. Розглянувши усі надані йому матеріали, Суд вважає, що Уряд не навів жодного факту чи аргументу, здатних переконати його дійти іншого висновку в цій справі. З огляду на свою практику з цього питання, Суд вважає, що у цій справі тривалість провадження була надмірною та не відповідає вимозі «розумного строку».

44. Таким чином, у цій справі мало місце порушення п. 1 ст. 6 Конвенції.

II. СТВЕРДЖУВАНЕ ПОРУШЕННЯ СТАТТІ 1 ПЕРШОГО ПРОТОКОЛУ ДО КОНВЕНЦІЇ

45. Заявник також скаржився на те, що надмірна тривалість провадження порушила його право на мирне володіння майном, гарантоване статтею 1 Першого протоколу до Конвенції.

46. Суд зазначає, що ця скарга пов'язана зі скаргою, розглянутою за пунктом 1 статті 6 Конвенції, а отже має бути визнана прийнятною. Однак, враховуючи висновки за пунктом 1 статті 6 Конвенції (див. п. 44 вище), Суд не вважає за необхідне досліджувати, чи мало місце порушення статті 1 Першого протоколу у цій справі (див. рішення від 8 квітня 2010 року у справі «Хурава проти України» (*Khurava v. Ukraine*), заява № 8503/05, п. 26).

III. ІНШІ СКАРГИ

47. Заявник скаржився на невиконання ухвали від 17 квітня 2001 року. Він також скаржився на несправедливість та результат першого провадження щодо державної виконавчої служби та провадження щодо стягнення заборгованості із заробітної плати. Він також скаржився на надмірну тривалість кримінального провадження та відсутність доступу до суду під час другого провадження щодо державної виконавчої служби.

48. Уважно розглянувши твердження заявника з урахуванням усіх наявних у нього матеріалів та в тій мірі, в якій вони охоплюються його компетенцією, Суд визнає, що вони не містять жодних ознак порушення прав і свобод, гарантованих Конвенцією.

49. Відповідно ці скарги мають бути визнані явно необґрунтованими відповідно до пунктів 3 та 4 статті 35 Конвенції.

IV. ЗАСТОСУВАННЯ СТАТТІ 41 КОНВЕНЦІЇ

50. Стаття 41 Конвенції передбачає:

«Якщо Суд визнає факт порушення Конвенції або протоколів до неї і якщо внутрішнє право відповідної Високої Договірної Сторони передбачає лише часткове відшкодування, Суд, у разі необхідності, надає потерпілій стороні справедливую сатисфакцію».

A. Шкода

51. Заявник вимагав 12 038 євро відшкодування матеріальної шкоди та 8025 євро відшкодування моральної шкоди.

52. Уряд заперечив проти цих вимог.

53. Суд не вбачає жодного причинно-наслідкового зв'язку між встановленим порушенням та стверджуваною матеріальною шкодою і тому відхиляє цю вимогу. Однак, Суд вважає, що заявник зазнав моральної шкоди внаслідок надмірної тривалості провадження у його справі. Здійснюючи оцінку на засадах справедливості, як того вимагає стаття 41 Конвенції, Суд вважає, що визнання порушення само по собі є достатньою справедливою сатисфакцією моральної шкоди (див. рішення від 13 липня 2006 року у справі «Сілін проти України» (*Silin v. Ukraine*), заява № 23926/02, п. 46).

B. Судові та інші витрати

54. Заявник також вимагав 16 євро компенсації судових витрат, понесених під час провадження в Суді.

55. Уряд залишив це питання на розсуд суду.

56. Згідно із практикою Суду заявник має право на відшкодування судових витрат, якщо буде доведено, що такі витрати були фактичними і неминучими, а їх розмір — обґрунтованим. У цій справі, враховуючи надані документи та вищезазначені критерії, Суд вважає за належне присудити заявнику 16 євро компенсації вказаних витрат.

C. Пеня

57. Суд вважає за належне призначити пеню виходячи з граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, до якої має бути додано три відсоткових пункти.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО

1. *Оголошує* скаргу стосовно надмірної тривалості першого провадження за позовом до виконавчої служби прийнятною, а решту скарг у заяві — неприйнятними.

2. *Постановляє*, що мало місце порушення пункту 1 статті 6 Конвенції у зв'язку з надмірною тривалістю провадження.

3. *Постановляє*, що немає необхідності розглядати скаргу за статтею 1 Першого протоколу до Конвенції.

4. *Постановляє*, що констатація порушення сама по собі є достатнім відшкодуванням моральної шкоди, якої зазнав заявник.

5. *Постановляє*, що:

(а) упродовж трьох місяців від дня, коли це рішення набуде статусу остаточного відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції, держава-відповідач має виплатити заявнику 16 (шістнадцять) євро компенсації судових та інших витрат, разом з будь-якими податками, які можуть нараховуватись; ця сума має бути конвертована в національну валюту держави-відповідача за курсом на день здійснення платежу;

(б) зі спливом зазначеного тримісячного строку і до остаточного розрахунку на цю суму нараховуватиметься простий відсоток (*simple interest*) у розмірі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, яка діятиме в період несплати, до якої має бути додано три відсоткові пункти.

6. *Відхиляє* решту вимог заявника щодо справедливої сатисфакції.

Учинено англійською мовою та повідомлено письмово 9 грудня 2010 року відповідно до пунктів 2 та 3 правила 77 Регламенту Суду.

Стівен ФІЛЛІПС
(Stephen Phillips)
Заступник Секретаря

Райт МАРУСТ
(Rait Maruste)
Голова